Y. Ergüvenoğlu tarafından bağışlanmıştır TÜSTAV

BAĞIMSIZ TÜRKİYE

Siyasi Gazete / Sayı : 57 / 18.9.1978 / 350 Krş.

Uyduluk Politikası ile Kontr-Gerilla'ya Savaş Açılamaz

IMF GİBİ, DÜNYA BANKASI GİBİ EMPERYALİZMİN ULUSLARARASI MALİ KURUMLARININ SADAKALARINA BEL BAĞLAYAN BİR İKTİDARIN, EMPERYALİZME MEYDAN OKUYARAK CIA YARATIĞI KONTR - GERİLLA'NIN ÜZERİNE YÜRÜMESİ KOLAY DEĞİLDİR.

Bülent Ecevit başkanlığındaki CHP ağırlıklı hükümet bir pazarlık sonucu kurulmuştur. Egemen güçler Ecevit'ten gerekli gördükleri ödünleri koparmış ve ancak bundan sonra onun önünde yeşil ışık yakmıştır. Bu ödünlerin başında faşist terör örgütünün merkezine ilişmemek gelir. Daha hükümetin kurulduğu ilk günlerde, faşist saldırıların sürmesi karşısında, Başbakan "Eğer saldırıları durdurmazsanız silahlı terör örgütünün merkezlerine kadar gideriz" anlamında bir demeç verdi,. Bu, "Eğer uslu oturursanız gizli faşist örgütün merkezlerine dokunmayacağım" demektir. Yalnız bu demeç bile Ecevit'i ele veriyor, CHP'den koparılan ödünün ne nitelik taşıdığına açıklık getiriyor.

Emperyalizmin ve onun hizmetindeki işbirlikçi burjuvazinin iki yüzü var: sert yüzü ve yumuşak yüzü. Sömürü düzenini sürdürmek için burjuvazi sert yüzünü göstermekten, yani açık faşizme baş vurmakta çekinmiyor. Koşullar zorladığında da burjuva hukuk devleti kurallarına uyar görünen iki yöntemin iç içe uygulandığı durumlar da var. Bugün Türkiye'de olduğu gibi, iktidarların başa geçmesine razı oluyor.

Ancak yumuşak yöntemin uygulandığı ikinci durumda da emperyalizm, her olasılığa karşı, zamanı gelince açık faşizmi uygulayabilecek açık ya da gizli terör örgütlerini yedekte tutmakta kusur etmiyor. Onun için sömürülen bir ülkede liberal burjuva diye nitelendirilebilecek bir iktidar başta iken bile emperyalizm ve işbirlikçileri faşist odaklara ilişilmesine izin vermiyor, gerçek burjuva hukuk devleti kurallarının uygulanması ile faşist komplo merkezlerinin etkisiz duruma getirilmesini hoş görüyle karşılamıyor.

Bu böyle olduğu içindir ki Ecevit'ten söz konusu ödün koparılmıştır. Tüm kanıtlarıyla günlük ba-

(Devamı 3. Sayfada)

BAĞIMSIZ TÜRKİYE

SİYASİ GAZETE

Sahibi:
M. Lütfi KIYICI

Yazı İşleri Müdürü:
Mehmet ÖZGEN

Yönetim Yeri:
Ticarethane Sokak, No: 12/7 - A
Cağaloğlu - İSTANBUL

Dizgi - Baskı:
OSMANLI MATBAASI
Himaye-i Etfal Sokak, No: 6/5
Cağaloğlu - İSTANBUL

Abone Şartları:
Yurt İçi: Yıllık 120 Lira, 6 Aylık 60 Lira
Yurt Dışı: İki Katıdır.

Baskı Tarihi:
18.9.1978

İÇİNDEKİLER

UYDULUK POLİTİKASI İLE KONTR-GERİLLA'YA SAVAŞ AÇILAMAZ ... 3

İKİ TÖB-DER, İKİ DEV-GENÇ ... 4

FRAKSİYONCU TAVIRLARI MAHKÛM EDELİM ... 6

BİR KRALIN SONU ... 9

PİNOCHET FAŞİZMİ 5. YILINDA ... 12

9 EYLÜL ... 14

RANT ÜZERİNE ... 16

OKUR MEKTUBU

Bağımsız Türkiye Gazetesine,

Mahallemiz olan Yürükselim Mahallesinde halkımızın çoğunluğu emekçi, işçi ve köylüdür. Ancak Mahallemizin dışındaki çevrelerde genellikle feodal düşüncenin yaygın olması, küçük üretimin etkinliği, faşistlerin halkın bu duygularını sömürmesi devrimci çalışmalarımızı bu mahallenin dışına taşırmıyor.

Ancak burada çeşitli siyasetten devrimci arkadaşların tutumunu da belirtmekten kaçınmamamız lâzım. Farklı siyasetten devrimci grupların grup çıkarlarını anti-faşist, anti-emperyalist mücadeleden soyutlanmaları da K. Maraş'taki devrimci çalışmaların bu Mahallenin dışına taşmamasının önemli bir nedenidir.

Fakat bir gün K. Maraş'ın devrimci arkadaşların çalışmaları ve halkla bütünleşmeleri sonunda anti-faşist, anti-emperyalist, devrimci mücadelenin kalelerinden biri olacağı hakkında inancımız sonsuzdur.

Bizler proleter devrimcileri olarak henüz siyasetimizi belirlememiş fakat Marksist-Leninist eserler okuyup kendimizi sınıf bilinciyle donatıyorduk.

Bu arada diğer siyasetlerin yayın organlarını ve davranışlarını yakından izliyorduk.

Bir gün K. Maraş'lı ve Adana'da kalan TEP'li bir arkadaşla tanıştık. Bize Bağımsız Türkiye, Devrimci Militan dergilerini verdi. Ayrıca kendisiyle konuştuk.

O günden sonra, artık TEP'in yayınlarını sürekli olarak izliyor, her sayısını zevkle okuyor, bu arada çevremizdeki arkadaşlara da tavsiye ediyorduk. Bağımsız Türkiye ve Devrimci Militan'ı okudukça karşımızda yepyeni bir siyaset buluyor ve TEP'in ülkemizin somut şartlarını doğru tahlili, bilimsel sosyalizmi bağımsız ve yaratıcı bir tutumla, öz veriyle ülkemizin koşullarına uygulayışı, herhangi bir merkezin papağanlığını yapıp diğer sosyalist merkezlere sövme durumuna düşmeyişi TEP'in siyasetinin gerçekten Türkiye devrimini gerçekleştirecek bir siyaset olduğunu meydan çıkarıyordu. Bu durum karşısında TEP'in siyasetini geniş emekçi yığınlara kavratma, geniş emekçi yığınlarını bu siyaset çevresinde toplamanın önemini anladık.

Çevremizdeki işçi, köylü ve tüm emekçilerle birleşerek proleterya partisi olma yolundaki TEP'in çalışmaları ve örgütlenmesi yolunda var gücümüzle çalışıyoruz. Tüm emekçiler, işçiler, köylüler, sosyalist hareketin bölünmüşlüğüne son vermeli, proleterya partisi olma yolunda ki TEP çatısı altında saflarını sıklaştırmalıdır.

Faşizme Karşı Omuz Omuza Yaşasın Sosyalizm Yolunda Tam Bağımsız Ve Gerçekten Demokratik Türkiye Mücadelemiz.

K. Maraşlı Bir Grup Proleter Devrimci

BAŞYAZI

Uyduluk Politikası ile Kontr-Gerilla'ya Savaş Açılamaz

(Baştarafı 1. sayfada)

sında açıklanmış olmasına karşın ve Türkiye kamuoyunun artık, kontr-gerilla denen CIA yaratığı gizli faşist terör ve işkence örgütünü, kontr-gerillacıların telefon ve otomobil plaka numaralarına kadar bilmesine karşın, Hükümettekiler dahil herkesin bugün ülke düzeyine yoğunlaşarak yayılmış bulunan siyasal cinayetlerin, katliamların merkezdeki kışkırtıcı, düzenleyici yöneticisinin devlet içine dal budak salmış bu gizli örgüt olduğunu bilmesine karşın, hükümetin bu konuda sus pus olduğu bundan ötürüdür.

Biz daha başından 12 Mart dönemi işkence ve cinayetlerinin failleri teşhir edilerek adalet önüne getirilmedikçe Türkiye'de en ilkel anlamıyla bir burjuva dmokrasisinin varlığından söz edilemiyeceğini söyledik. "Ecevit hiç değilse bir Karamanlis kadar olabilmelidir" dedik. 1974'teki Ecevit'in başkanlığındaki CHP-MSP koalisyon hükümeti "Geçmişe sünger çekiyoruz" diyerek faşist katil ve işkencecilerin yaptıklarının yanlarına kalmalarını sağladı. Şimdi bu sünger çekişin ürünlerini topluyoruz. Artık kontr-gerillanın eski suçlarının bağışlanmasından söz edilemez. Her geçen gün yeni suçlar işlenmektedir, faşistler iyice şımarmışlardır, her zamankinden daha pervasızdırlar.

İktidarın asayiş konusunda izlediği politika ile iktisadi politikası da, savunma politikası da birbirini tamamlamaktadır. Bu, uyduluk politikasıdır. Türkiye'yi emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen ülke durumunda tutma politikasıdır. Halkımızın bağımsız bir politika özlemini dile getirir gibi görünen bazı resmi beyanları lafta kalmaya mahkumdur. Ekonomisini ayakta tutmak için İMF gibi, Dünya Bankası gibi emperyalizmin uluslararası mali kurumlarının sadakalarına bel bağlayan bir iktidarın emperyalizme meydan okuyarak onun hizmetindeki bir vurucu güç olan faşist odakları ortadan kaldırması kolay değildir.

İç politikada faşist merkezlerin üstüne yürüyebilecek bir iktidar dış politikada, savunma politikasında, iktisadi politikasında emperyalizme bel bağlayamaz, ambargonun kalkmasından, İMF'nin, AET'nin imana gelmesinden medet umamaz.

CHP ağırlıklı iktidar Türkiye'yi emperyalizmin yörüngesinden çıkarmayı aklından geçirmediği, bu iktidarın sınıfsal karakteri gereği böyle bir şeyi ciddi olarak düşünmiyeceği içindir ki asayiş sorununa bir çözüm getirilemiyor.

Bu yılın başında, Ecevit hükümeti yeni kurulduğu zaman, biz bu gelişmenin Türkiye solu için büyük bir fırsat olduğunu söyledik. "Tek umut Karaoğlan" efsanesinin en kısa zamanda yıkılacağını ve emekçi halkımızın çıkmazdan kurtuluş için gözlerini sosyalist hareketimize çevireceğini biliyorduk. Bugün bu gerçekleşmiştir. Evet, takke düştü, kel göründü. Ancak şu da bilinmelidir ki Türkiye işçisi ve köylüsü, bugünkü bölük pörçük durum ile Türkiye solunu ciddiye almaz ve bunda da tümüyle haksız değildir. Bilimsel Sosyalizmi kendine eylem klavuzu edinen sol, emekçi halkın önüne birlik halinde çıkmak zorundadır. Bu birlik nasıl, daha hızlı hangi yoldan gerçekleşir? Bu sorun Türkiye solunun hangi çevresinden olursa olsun her proleter devrimcisinin sorunudur. Tüm sosyalist hareketten sorumlu devrimciler olarak, Türkiye devriminden sorumlu devrimciler olarak, bu yolda kafa yormak ve en kısa zamanda bu soruna çözüm getirmek zorundayız.

CHP ağırlıklı bu iktidar, emekçi halk yığınlarında düş kırıklığı yarattığına göre eğer bilimsel sosyalist hareket birlik içinde halkın önüne çıkamazsa sonuç ne olur? En bilinçli işçi ve köy emekçisi yığınlarının bir ikinci düş kırıklığına uğraması ve bu kesimin bir süre için olsa da etkin politika dışında kalması olur sonuç. Bu da faşist cephe partilerinin ekmeğine yağ sürmek olur. Bunun vebali ağırdır.

Bunu bilelim!..

BÖLÜNMELERİN VARDIĞI NOKTA:

İki TÖB-DER, İki DEV-GENÇ

Gün geçmiyor ki, Türkiye solunda yeni bölünmelerle yeni fraksiyonlar ortaya çıkmasın. 12 Mart'tan bu yana fraksiyonculuk bir kural haline geldi. Ama bir yandan da sosyalist hareketin birliğinin gereği üzerine laf ebeliği dillerden düşmüyor. İşte buna gülünür. "Güleriz ağlanacak halimize" sözü tam bize göre.

Besbelli ki "birlik" teraneleriyle ortaya çıkanların, ya da (bu bölünmüşlük durumunun emekçi halk üzerindeki olumsuz etkisini gözönünde tutarak) çıkmak zorunda kalanların çoğu içtenlikten yoksun. Yoksa, şimdiye değin, üstelik faşizmin azgın saldırıları karşısında, bölünme ve fraksiyonculuk kuralına çoktan son verilir hiç değilse proleter devrimci hareketin şu ya da bu şekilde bir birliği oluşturulurdu. Bunu böylesine rahat söyliyebilmemizin nedeni, fraksiyonlar adına çıkan yayın organlarını incelediğimizde temel ilkelerde ve önemli taktik konularda bazı çevreler arasında kolayca saptanabilinen ortak görüşlerdir. Öyle ki, Türkiye'de kelimenin tam anlamıyla oportünist diyebileceğimiz çevreler de kendi aralarında en azından asgari bir birlik kurabilirler, proleter devrimci olarak niteleyebileceğimiz çevreler de.

Bir partiye, proleter devrimci niteliğini veren (tabii ki soyut teori anlamında değil, ülkenin somut koşulları göz önünde bulundurularak varılacak) temel ilkelerde bir birlik olduktan sonra, o parti içinde bazı konularda farklı eğilimler bulunabilir. Hatta böyle olması kaçınılmazdır. Dünya proleter devrimci hareketinin ve bu hareketi yönlendiren devrimci partilerin tarihleri bunu kanıtlar. Söylemek istediğimiz odur ki, bizde de pekalâ, belirli bazı konularda farklı eğilimleri çatısı altında barındırabilen proleter devrimci bir parti gerçekleştirilebilir. Daha çok, farklı şeyler söylüyor gözükme çabalarının eseri olan, kavram kargaşalığının ardında yatan ayrılık konularının çoğu, bilimsel sosyalizmi eylem kılavuzu edinmiş olanlar için üzerinde anlaşılamayacak şeyler değil. Belirli şeyleri ifade etmek için çeşitli çevrelerin kullandığı farklı terimleri alın ve biraz kurcalayın göreceksiniz ki maksat birdir. Örneğin, bir grubun dilinden düşürmediği "oligarşi" teriminin karnına bir bıçak vurun, içinden bizim de saptadığımız egemen güçler çıkacaktır. Aynı biçimde "anti-oligarşik devrim"i biraz deşin, bizim savunduğumuz "milli demokratik devrim"in hedef aldığı karşı devrimci güçler ve yerine getireceği işlevler çıkar karşımıza v.b.

Buna karşın, proleter devrimci hareket bölük pörçüktür ve bu bölünmüşlüğün parçalarını oluşturan hemen her grup yeni bölünmelere gebedir. Ya da bölünüyor ve biz bunu karşısına bir çözüm ile çıkaramamaktayız.

Nedir bu? sadece şaşkınlık mı? Gittikçe kuduran faşist güçlerin karşısında, emperyalizmin ve işbirlikçilerinin binbir hesap peşinde koştuğu, binbir türlü oyun ve tezgah içinde olduğu bir ülkede bu dağınıklık, bu bölük-pörçlük şaşkınlıkla açıklanamaz. Elbette içinde bulunduğumuz durumun sınıfsal nedenleri var.

Geniş bir gizli-açık işsizler ordusunun bulunduğu, özellikle köylünün çeşitli kesimlerinden olmak üzere, esnaf ve zanaatkârlar içinden işsizler ordusuna ve işçi sınıfına her geçen gün önemli katılmaların olduğu bir ülkede, içinde bulunduğumuz bu durumun sınıfsal nedenleri vardır.

Gerek işsizler ordusunun, gerekse işçi sınıfının saflarına çeşitli sınıf ve tabakalardan yeni yeni katılan kitlelerin içinden geldikleri sınıfın özlem, eğilim ve davranışları işin içine girmektedir. Tüm bunlar siyasal eğilimler olarak proleter devrimci harekette yansıyacaktır, ve yansımaktadır. Bu işçi sınıfı içinde bir çelişkidir. Ama hayatın kaçınılmaz kıldığı anlaşılabilir bir çelişkidir. Sözünü ettiğimiz emekçi kesimler, objektif konumları bakımından proleterdirler ve subjektif olarak da enin de sonunda proleterleşeceklerdir. Başka yol yoktur onlar için. Dolayısıyla bu tabakaların siyasal eğilimlerini işçi sınıfının siyasal hareketi içinde barındırabilmek, hayatın bize ister istemez kabul ettirdiği bu çelişkiyi ve getireceği çatışmayı devrim mücadelesine güç veren bir hareket haline dönüştürebilmek ve giderek eritebilmek olanaklıdır. Devrimini gerçekleştirmiş tüm ülkelerde böyle olmuştur.

O partiler, pekalâ benzer eğilimleri kendi bünyeleri içinde barındırabilmişler, parti içi devrimci mücadelelerden güç alıp devrimlerini gerçekleştirmişlerdir. Bu, olağandır.

Olağan olmayan, bizdeki, bu sürüp giden bölük pörçüklüktür. Bir çatı altında toplanabilecek siyasal eğilimlerin bir araya gelememeleridir.

Peki bunun altında yatan nedir?

Proleter devrimci hareket hâlâ büyük ölçüde daha çok küçük burjuvaziden gelme devrimci aydınların elindedir. Geniş ölçüde hâlâ gençlik hareketine ve aydın örgütlerine dayanmaktadır. Su başlarını işçi sınıfından ve yoksul köylülükten çıkma, bilimsel sosyalizmi sindirmiş, ülke koşullarını gerektiği gibi kavramış unsurlar tutamamıştır henüz. Bu nitelikte ağırlıklı kadrolara henüz yeterince sahip değildir devrimci hareketimiz. Bakın, tüm parti ya da grupların liderlerine ve aktif kadrolarına, bunların büyük kesimi küçük burjuva kökenli aydındır. Bunlar ya öğrenci gençlik hareketinde yetişmişlerdir, ya da halâ öğrenci hareketi içindedirler. Bütün bunlar olmayacak mıdır? olacaktır elbette. Zaaf bundan değil, sözünü ettiğimiz emekçi kökenli etkin kadroların olmayışından.

Bugün önder rol oynayan unsurlar ne kadar iyi niyetli ve fedakâr olurlarsa olsunlar içinden çıktıkları eski sınıflarının bazı olumsuz yanlarını şu ya da bu ölçüde halâ taşımaktadırlar. Bu olumsuz yanların başında karyerizm gelir.

Bu hastalık, yönetici durumunda olanların, işçi sınıfı ve onun bir bütün olarak devrimci hareketi karşısında sorumluluklarını kavramalarına engel oluyor.

Açıkçası post endişesi vardır. Bu endişe aslında kendi devrimciy eteneklerine olsun, savunduğun görüşlerin doğruluğuna olsun güvensizlikten ileri gelir. Bir örgüt içinde daha önemli görevler yerine getirmek, daha etkin katkılarda bulunmak en iyi devrimci olmak için, devrimci yöntemlerle, partiye zarar vermeden, disiplini bozmadan, yoldaşlık ilişkilerini zedelemeden yürütülecek bir yarışma olumlu yararlı ve güzel bir şeydir. Ama bir çatı altında olunabilecekken bölünmüşlüğü sürdürerek ve herkes kendi fraksiyonunun başında olmak koşuluyla devrimcilik yarışına girmek hiç de güzel değil. Bu ne kendine ne devrimci harekete yarar sağlar. Ne var ki günümüzde yaygın olan ikincisidir.

Öte yandan fraksiyonculuk, adeta mistik bir tekkecilik havasına sokulmuştur. Bu gün savunulan çeşitli çizgilerin ilk önderleri sayılan ve o görüşlerin ilk teorisyenleri durumunda olan devrimciler 12 Mart faşizmi koşullarında katledildiler. Bunlar yiğitçe öldüler. Bugün onların bu yiğitliklerinin ardına sığınarak kariyer peşinde koşanlar var. Bu katledilmiş arkadaşların bazıları adına herbiri onu daha iyi izlediğini daha iyi savunduğunu savlayan üçbeş fraksiyon ortaya çıkmakta, birbirleriyle çebelleşmektedir. Hemen her biri de savundukları kişinin eylemine ve çizgisine toz kondurmamayı en iyi devrimcilik, yanlışlarını, hatalarını arayıp ortaya koymayı da büyük ihanet durumuna getirmiştir. Öyle ki, en büyük devrimci önder katledilmiş devrimci önderdir, havası yaratılmıştır.

Bu arkadaşların zamanında (doğru yanlış) yazdığı 5-6 yazı yada bunlardan derlenmiş bir kitap eleştirilmek şöyle dursun her derde deva sayılıyor. Oysa bu arkadaşların yazdıkları içinde olsun yaptıkları içinde olsun doğrular olduğu gibi yanlışları hem de önemli yanlışlar vardır. Kimse yanlışları açıkça saptayıp lafı dolandırmadan söyliyememekte, doğruları geliştirememektedir. Bunu yapmaktan çekinenler, açıkçası diğerleri tarafından en ağır dille suçlanmaktan olduğu kadar tabanını yitirmekten de korkmaktadır. Bu sonuç olarak da Marksizm-Leninizmin sınırsız zenginliği bu arkadaşların yazılarından derlenmiş bir kitaba sığdırılmaktadır.

Kadroların bilinç düzeyi son derece düşüktür. Ve bu insanlar bir Marksist-Leninist olmaktan daha çok bir "Mahirci" bir "İbocu" vb. olarak yetiştirilmektedirler. Bu genç kadrolar, harekete meseleleri kavramış olmaktan çok, bu devrim şehitlerine gerçekten de yürekten duydukları hayranlık duyguları yüzünden gelmekte ve bugünkü bazı fraksiyon yöneticileri tarafından o noktada tutulmaya çalışılmaktadırlar. Bu, sözcüğün tam anlamıyla genç kadrolara karşı işlenebilecek en büyük suçtur. Fraksiyonlar, işte böylelikle ayakta tutulmaya çalışılıyor.

Bir başka olumsuzluk da şu: Karyerizm hastalığı ister istemez dar görüşlülüğe yol açmaktadır. Herkes bir gün güçlenip tüm öteki gurup ya da örgütleri saf dışı edeceğini böylelikle devrimci hareketi alıp götüreceğini düşlemekte, tabanını da böyle şartlandırmaktadır. Her grup böyle düşününce, doğaldır ki hareketin bugünkü yürekler acısı durumu bir adım olsun aşılamamaktadır. Şunu da bilelim ki emperyalizmin bugün en güçlü silahı solun bölünmüşlüğüdür ve emperyalizm bu silahı elden düşürmemek için her yola başvurmaktadır.

Bundan ötürü bugün Türkiye'de devrimci hareketin birliği uğruna mücadele eden kişi, yalnız sol içinde değil, özellikle emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı en çetin mücadeleyi vermekle yükümlüdür; ama yeni bir fraksiyon kurmaya kalktın mı önünde tüm kapılar ardına kadar açıktır. Bugün Türkiye solunda grupçuluğun geçer akçe oluşunun ardında yatan başlıca gerçeklerden biri budur.

Durum budur ve acıklıdır.

İşte son olarak "Devrimci Yol" bölündü. Her iki parçanın da yeniden bölünmelere uğramayacağı bilinmez. Ortada iki tane "TÖB-DER" var. İki tane "DEV-GENÇ" oldu. Bunun karşısında kayıtsız kalınamaz.

Bu durum aşılamaz bir şey değil. Bugün işçi sınıfı adına ayrı ayrı ama birbirinden uzun boylu farklı görüşler savunmadan mücadele yürüten bazı çevreler devrim mücadelesini pekalâ birlikte bir siyasal örgüt çatısı altında yürütebilirler. Hangi çevreden olursa olsun hayatını ortaya koyarak, canını dişine takarak mücadele eden aktif militan kadrolar marksizm-leninizm ilkeleri altında örgütsel birlik sorununun çözümünün gereğini kavramasal birlik sorununun çözümünün gereğini kavramalı ve bu doğrultuda ağırlıklarını koymalıdırlar. Üç beş kişinin değil, işçi sınıfının, emekçi halkın davasının militanı olduklarının bilincine varmalıdırlar. Adına lâyık bir proletarya partisinin savaşçıları olmak için kolları sıvamalıdırlar. Öyle bir örgütte, herkes yetenekleri ve çabaları ile hakettiği yeri ergeç bulur.

İşçi sınıfının bilimini eylem kılavuzu edinmiş ve devrim yolunda kendini ortaya koymuş insanlar için, içinde yaşadığımız çirkef toplumun zamanında aşıladığı bazı zaafları yenmek olanaksız bir şey değildir. Çeşitli örgüt yada grupların başını çekerek, bu yoldan devrimimizin kaderini şu yada bu oranda etkileme durumunda olan devrimciler için bu zaafları yenmek hiç de güç değildir.

KONYA'DAN

Fraksiyoncu Tavırları Mahkum Edelim!

19.8.1978 günü faşistler Konya'da devrimci, demokrat unsurların etkin olduğu Aydoğdu semtinde kahvecilik yapan Fethi Demir arkadaşı arkasından vurarak kahpece katlettiler.

Fethi Demir arkadaş faşizmin halkımız için ne denli tehlike olduğunu ülkemiz koşullarında görerek kavramış bir yurtseverdi.

20.8.1978 günü bazı fraksiyonların dar grupçu davranışları yüzünden, bazı sürtüşmeler olmasına karşın 4-5 bin kişinin katılımıyla kaldırdık Fethi arkadaşın cenazesini. Burada esas vurgulamak istediğimiz konu, olay karşısında polisin tavrı ile cenaze öncesi ve yürüyüş anında bazı fraksiyonların olumsuz tavırlarıdır.

Şöyleki:

Olayı hemen 15 dakika sonra haber alan iki arkadaşımız, hastaneye ve olay yerine polisten önce vardılar, olayı gören ve faşist katil Ergun Karaçay'ı tanıyan üç tanığı, olaya el koyması gereken Feridiye Karakolu yetkililerinin karşısına götürdüler. katilin saklanabileceği bir kaç adresi de polise bildirdiler. Bütün bunlara karşı polis kasten yavaş davrandı, gerekli araştırmaları aında yapmadı, hatta bir-birbuçuk saat sonra aynı rkadaşlarımızın yine karakola varmaları üzerine başta d karakolda bulunan ve ikinci şube müdürü olduğunu sonradan öğrendiğimiz yetkili, bu arkadaşlarımıza tanık diye getirdiğiniz bu kişiler olayı pek bilmiyorlar daha başka tanıklar getirin diye konuşarak olayla ne denli ilgilendiklerini gösterdi. Oysa, arkadaşlarımızca götürülen tanıklar olayı bizzat gören ve faşist katil Ergun Karaçay'ı teşhis eden kişilerdi.

Polisin olay sonrası bu vurdum duymaz havası sürekli devam etmiş, katil de bu arada elini kolunu sallayarak rahatça kaçabilmiştir. Ta ki arkadaşlarımızın ve katledilen Fethi arkadaşın yakınlarının kişisel çabaları sonucu, önce suçluyu kaçıran araba saptanmış, buradan hareketle suçlunun bağ kurduğu ve suç aleti iki silahını teslim edip 5000 lira para aldığı suz ortakları da yine arkadaşlarımızın uğraşı ile saptanıp Savcılığa ve polise bildirilmiş, tutuklanmaları sağlanmıştır. Olayda kullanılan silah ve bir başka silah da böylece elegeçirilmiştir. Bu olaydaki polis yetkililerinin tavrı, güvenlik kuvvetlerinin Türkiye genelindeki tavrının bir kesiti ve en canlı örneğidir.

Değinmek istediğimiz ikinci konu ise cenaze anında bazı grupların olumsuz tavırlarıdır. Şöyleki:

Cinayet olayının ertesi günü düzenlenecek cenaze töreninin devrimcilere yaraşır olgunluk ve disiplin içerisinde yürütülebilmesi için, Dev-Genç, Devrimci Derleniş, H. Kurtuluşu ve TEP siyasetini benimseyen arkadaşlarla Doğulu arkadaşların da temsilcilerinin bulunduğu bir komite oluşturulmuş, bu komitece saptanan **"Kahrolsun Faşizm, Faşizme karşı Omuz Omuza, Fethiler Ölmez, Katiller Bulunsun Hesap Sorulsun, MİT, Kontr-Gerilla, MHP, ÜGD Dağıtılsın"** sloganlarından "Faşizme karşı Omuz Omuza" sloganına H. Kurtuluşunu temsil eden arkadaş, önce bir siyasetin sloganıdır gerekçesi ile karşı çıktı. Fakat bu tavrın yanlışlığı kendisine anlatılıp diğer arkadaşlar da bu konuda kararlı davranınca bu kez kendi siyasetlerinin faşizm tahlillerindeki farklılığı öne sürdü, bu sloganın içerdiği faşizme karşı birlikten yana olmadıklarını söyleyerek ipe un serip komiteyi terk etti.

Cenaze anında ise Dev-Genç'li arkadaşlar, hayatın her alanında içine düştükleri dar grupçu tavırları burada da gösterdiler. Kortejin kalkış noktası olan Fethi arkadaşın evine gelirken sürekli olarak dar grupçu sloganlarını atarak gövde gösterisi yapmaya kalkıştılar. Kendi yetkili arkadaşlarının da görevli bulunduğu komite kararları hatırlatıldığında yürüyüşün başlama noktasından sonra uyacaklarını söylediler. Ancak yürüyüşün yarısına kadar sabredebildiler, faşistlerin denetiminde bulunan Zafer meydanına kortej girerken, yine fraksiyanlarının sekter ve yanlış sloganlarına ağırlık vererek H. Kurtuluşu grubu ile aralarında slogan yarışının başlamasına olanak sağladılar. Bu arkadaşlar bu işte ölçüyü öylesine kaçırdılar ki günlük yaşamlarında faşistlerin denetiminde olduğu için geçmeyi bile göze alamadıkları Zafer meydanına binlerce kişiyle girince kendilerinden geçip "Savulun faşistler Dev-Genç geliyor" gibi gülünç ve birliği baltalayıcı sloganlarla sekterliklerini sürdürdüler. Son günlerdeki kendi içlerinde ortaya çıkan yeni bölünmenin de getirdiği parsa toplama yarışı bu arkadaşlara anın somut görevlerini iyice unutturdu.

Fakat tüm bu olumsuzluklara karşın, özellikle komitede yer alan üç arkadaşımızın grupçuluktan uzak olumlu çabalarının da yardımıyla cenaze büyük bir anti-faşist gösteriye dönüştürülmüş ve faşistler için Konya'nın köteksiz gezilecek yer olmadığı kanıtlanmıştır.

Dileğimiz bu arkadaşların önce cenaze törenlerinden başlayarak anti-faşist birliğin gerekli olduğu alanlarda bu sekter ve dar grupçu tavırlarından uzak olabilmeleridir. Dergimizin 53. sayısında da vurgulandığı gibi **"Emperyalizmin En güçlü silahı solun bölünmüşlüğü"** dür

Kahrolsun Faşizm

Yaşasın Sosyalizm Yolunda Bağımsızlık Ve Demokrasi Mücadelemiz

Konya'dan TEP'li Arkadaşlar.

SARAYKÖY'DAN

Halkın Kurtuluşu Yolunda Gençlik Dergisi ve Gerçek

ABD Emperyalizmine ekonomik-askeri ve siyasi yönden bağımlı olan ülkemizde egemen güçler (emperyalizm-İşbirlikçi burjuvazi-feodal mütegalliba) sömürülerini ve yönetimlerini eskisi gibi kolayca sürdüremediklerinden, açık faşizmi tezgahlama çabalarını aralıksız sürdürüyorlar.

12 Mart faşizminin sağladığı kazanımların tadı damaklarında kalmış olmalı ki, halkın yükselen devrimci mücadelesini bastırabilmek, ülkeyi kendileri için dikensiz gülbahçesi durumuna getirmek için, emirlerindeki CİA - MİT KONTR-GERİLLA gibi resmi ve sivil vurucu güçlerini tam istim çalıştırıyorlar. Türkiye'nin her yanında devrimci katliamı, provokasyonlar ve ilerici örgütler üzerinde baskı alabildiğine sürdürülüyor.

Türkiye Genelinde sürdürülen bu açık faşizmi tezgahlama çabalarının bir örneğini Sarayköy özgülünde gördük. Sarayköylü devrimcileri, provokasyona getiremeyen, halktan soyutlayamayan egemen güçlerin Sarayköydeki kuklaları, Halkın Kurtuşu görüşündeki devrimcilerin "SARAYKÖY KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ" 'nden ayrılıp SARAYKÖY YURTSEVER DEVRİMCİ GENÇLİK DERNEĞİ'ni kurmalarından (bu ayrılma sert tartışmaların olduğu kavga aşamasına gelindiği SKDD'nin genel kurulunda oldu.) yararlanarak HK sempatizanı bir arkadaşın Bakkal dükkânını bombalamışlardır. Amaçları açık. Sarayköy'deki devrimcileri birbirine düşürmek. Fakat Devrimciler bu oyuna da gelmemişlerdir.

İşte bu olayın ertesi günü 18 ağustos gecesi yasal olmayan bir miting yapma düşünülüyor. H.K.'den arkadaşlar bize haber verdiklerinde, biz ilkeli eylem birliğine göre katılacağımızı ve bunun için diğer siyasetlerle beraber toplanıp ilkeleri saptamamız gerektiğini söyledik. Ve kararlaştırılan mitinge D.Y gücünü toparlayamayacağını ileri sürerek gelmemiş, T.D.Y "Kahrolsun Faşizm" "Bağımsız Türkiye" stoğanlarının dışında slogan atılırsa katılmayız demişler. H.K buna karşı çıkınca onlarda gelmemiş. Biz ise mitingde konuşacak olan arkadaşın konuşmalarında olayın teşhir edilmesinin dışında birşey söylenmemesi, anti-sovyetik konuş-

manın yapılmaması ve sloganlar konusunda da daha önceleri de yapıldığı gibi bizim karşı çıkmayacağımız, yanlış hedef gösteren bir sloganın olmaması halinde eylemde bir olacağımızı belirttik. Slogan olarak onlar konuşmanın arkasından üç kere "Faşizme Ölüm Halka Hürriyet" bizde 3 kere "Faşizme Karşı Omuz Omuza" atacaktık. Ayrıca "Sarayköy Faşistlere Mezar olacak Sloganı atılarak dağılacaktı. Ve bu şekilde karar alındı. Yalnız arkadaşlar kararlaştırılan sloganın yerine "Kahrolsun Faşist Diktatörlük" sloganı attılar. Biz daha sonra eleştirmeyi düşünüyorduk. Ama mitingden sonra gelip bizi gördüler ve yanlış davranışlarının özeleştirisini yaptılar.

Olayın gelişimi ve sonucu böyle. Gelelim şimdi aynı olayın anlatıldığı H.K yolunda GENÇLİK Dergisinin 38. sayısında çıkan "Sarayköy Gençliği Faşist tertipçileri boşa çıkaracaktır" başlıklı yazıya:

İlk prağrafta Sarayköylü "devrimcilerin kararlı bir mücadeleyle, örgütsüzlüğü aşarak SYDGD altında örgütlenmeleri" diye yazılmış. Bu yanlıştır. Sarayköylü devrimciler örgütsüz değildir. Sarayköylü devrimcileri, içinde üç ayrı siyasî görüşü (DY, TEP, TDY) barındıran S.K.D.D temsil eder. Örgütsüzlüğü aşarak (!) S.Y.D.G.D'yi kuranlar salt H. Kurtuluşçularıdır. Ve bu nedenle bir tekke örgütüdür

İkincisi ise, en önemli ve üzücü bir durum, ilkelere dayanarak yapılan eylemi, propaganda ve ajistasyonda serbestlik ilkesine (aslında bu bir ilke değil ilkesizliktir.) göre eylem yapıldığı şeklinde yazmaları. Bu düpedüz tahrifattır. Bağımsız Türkiye'de gerek başka yazılarda gerekse Sarayköyde 1977 yazında yapılan "Pamuk taban fiatalrını protesto" mitingi ile ilgili olarak gönderdiğimiz yazıda pekincilerin savunduğu bu "Propağanda ve ajitasyonda serbestlik" ilkesinin anarşistçe bir ilke olduğunu özünde de ilkesizlik ve provakasyona açık olduğunu belirttik. Ve bu zamana kadar hep ilkeli eylem birliğini savunduk. Gerek pratikte gerekse Sarayköy özelinde yürüttüğümüz ideolojik mücadelede Partimizin siyasi görüşlerinin gerektirdıgi gibi davranmaya çalıştık. Ve bundan sonra da Partimizin ilkelerini tutarlı bir şekilde savunmaya ve pratiğe geçirmeye çalışacağız.

Gerek teorik konuda gerekse pratik konuda meseleleri çarpıtmada ustalaşmış olan bu kişiler, Sarayköy özgülünde bile bir çok konuda hata yapıp arkasından günah çıkartır gibi özeleştiri vermişlerdir. Tıpkı Dergilerinin çıkışından bu yana teorik konularda önceden bağnazca savunduğu tezleri terkedip arkadan özeleştiri üstüne özeleştiri verdiği gibi.

1977 yazında yapılan pamuk yürüyüşü ile ilgili olarakta H.K'nin 78 sayısında, özeleştiri verdikleri yazıda da aynı şekilde davranmışlardır. Hem de bize çamur atarak.

Biz eyleme katıldıysak H.K'nin kara kaşı kara gözü için katılmadık. Bugün başkasına yapılan saldırının yarın bize yapılacağından, faşizme karşı omuz omuza mücadele edilmesi gerektiğinden mitinge katıldık. Hatta öbür siyasetteki arkadaşlara eleştiri bile yaptık. Faşizme karşı güçbirliğinin gerekliliğinden ve hiç bir siyaset katılmadığı taktirde bunların istedikleri gibi yanlış, hedef gösterip anti-sovyetik konuşma ve slogan atacaklarını belirttik. Halkın Kurtuluşu yolundaki arkadaşlara son olarak şunu söylüyoruz. Yazılarının içinde Sarayköydeki anti-faşist dayanışmayı bozacak başka cümlelerde var. Arkadaşların bundan böyle bu dayanışmayı bozacak davranışlardan kaçınmalarının devrimcilik gereği olduğunu belirtiriz. Devrimci Selâmlar. Yaşasın sosyalizm yolunda tam bağımsız ve gerçekten Demokratik Türkiye.

Emperyalizme ve Faşizme Karşı Omuz Omuza

Sarayköyden bir grub devrimci

ŞEVKİ AVCI

(AŞIK YOKSUL)

İLK KASETİ

«DÜNYANIN ÇOCUKLARI»

ÇIKTI

İSTEME ADRESİ :

P.K 38 TEŞVİKİYE — İSTANBUL

IRAN

BİR KRALIN SONU

Ne yeni bir kabine'nin atanması, ne Şahın anayasal düzene geçileceği yolunda vaadleri (hele Ryad'ın ve Pekin'in dış desteği hiç) korkuyu yenmiş olan yığınların direnişini yatıştıramıyacaktır.

İran'da Ramazan ayındaki toplu halk gösterileri ile ve bunlara karşı girişilen katliamlar ile iktidardakiler ve ezilen yığınlar arasındaki ilişkilerde yeni bir aşamaya varıldığı kuşku götürmez.

Öyleki bundan bir iki ay önce düşünülebilen bir uzlaşma bugün sözkonusu olamaz. Kendini kurtarmak için rejim, karşısına çıkan fırsattan yararlanarak bir liberalleşme sürecine girebilirdi. Bunu yapmamıştır. Son günlerde iktidar bir yandan baskıları iki kat arttırırken, öte yandan bir yıl içinde "serbest seçimler" vaadetmekle yetindi, ve bu vaadini öyle koşullara bağladı ki bu vaad tüm anlamını yitiriyordu ve bu, son yılların sözde seçim oyunlarından başka birşey olamazdı.

Böylece İran şu anda en derin bir siyasal bunalım içine girmiş bulunuyor.

Bu bunalımın niteliğini ve dinamiğini anlayabilmek için toplumun temel yapısını 1953'de Şah'ın tüm yetkileri ele alabildiği döneme kadar kökenlerine inerek incelemek gerekir. Burada özellikle 1962-1963 "beyaz devrim"i üzerinde durulmalıdır. Bu yıllarda petrol gelirinin sağladığı olanaklar sayesinde toprak aristokrasisi egemen sınıf olarak tasfiye edilmiş, ülkenin gayri-safi milli gelirinin çok önemli bir kesimini harcama olnağına sahip bulunan her yerde hazır ve nazır çok pahalı bir devlet aygıtı yaratılmış, rejimin dayanakları niteliğinde sınıflar (devlet aygıtının orta sınıfları ve bunların dış uzantıları) oluşturulmuş, bir yandan iktisadi gelişme, tüketim fatişizmi ve kültürel batılılaşmaya ve öte yandan, imparatorluk ideolojisine, ikibin yıllık İran tarihinin değişmez merkezi politikası gibi sunulan ve Şah'ın nerdeyse tanrılaştırılmasına kadar vardırılan babaerkil ideolojiye dayanan yeni bir toplumsal denge yaratma doğrultusunda çaba harcanmıştır.

Gerçekte bu resmi ideolojinin iki teması düzenin yalnızca dış görüşünden ibarettir. Yetkililerin değerlendirmeleri bu yoldaydı. Ezilen sınıfların boyun eğişi iktisadi büyümenin nimetlerinden ve petrol rantından bunlara pay ayrılmasıyla sağlanmıyordu, "geleneksel" orta sınıflar, köylüler, köylerden uzaklaştırılan emekçiler, işçiler, yani nüfusun büyük çoğunluğu şiddetin yarattığı korku yüzünden dize getirilmişti.

Ezilen sınıfların direnişini kırmak için şiddetin tüm yöntemlerine başvurulmuştur. Bunları biliyoruz: Tek partiye zorunlu kaydolma, güdümlü oy verme ve hileli seçimler, toplumun askerileştirilmesi, bireylerin ve gruplaşmaların ülke ölçüsünde göz altında tutuluşu (kurumlar, yönetim ve üretim kurumları, sendikalar, dinsel gruplar v.b. gözetim altındadır), her an işten atılma tehditleri, yer değiştirme özgürlüğünün sınırlanması, aile güvenliğinin tehdit edilmesi, keyfi olarak hapsedilme, insan haklarının ve savunma haklarının ortadan kaldırılması, işkencenin sistemli olarak kullanılışı vb.

ARTIK TARİHE KARIŞAN BİR DÖNEM

İnsanların horlanmasına ve korkuya dayanan rejim birkaç yıl rahat edebilmiştir. İran'da öylesine tam bir sessizlik hüküm sürüyordu ki bu ülkeye kıyasla albayların Yunanistan'ı çok daha özgür görünümdeydi.

Bugün yıkılmakta olan işte bu yapıdır.

Birkaç aydan beri İran kentlerindeki yığınlar artık susmayı reddediyorlar ve horlanmayı sineye çekeceklerine ölümü yeğ sayıyorlar, neden?

Bu ilk önce petrol gelirlerinin artışında kaydedilen uzun süreli duraklamayla ilgili bulunan dünya bunalımının neden olduğu büyük iktisadi anarşinin artık refah dönemihin yerini almış olmasıdan ötürüdür. (...)

Son iki yılın dört nala giden enflasyonu ve tefecilik emekçi sınıfların giderek iktidarın desteği durumunda olan sınıfların varını yoğunu silip sü-

pürmüştür, buna paralel olarak rejim tüketiciler sayısını arttırmayı vaad edecek olanaklara sahip değildir.

Son aylardaki ayaklanmalar bize gösteriyor ki totaliter bir iktidarın tedhiş yoluyla ayakta kalabildiği dönem ve korku ile horlanma yüzünden yığınların boyun eğiş süresi artık sona ermiştir. Sömürülen ve ezilen sınıflar kollektif eylemi öğrenmişlerdir, her haraket rejimin ancak bu yoldan gerilemeye zorlanabileceğini onlara kanıtlamıştır. Ülkenin ayrı ayrı kentlerinden bize ulaşan yankılardan anlaşıldığına göre protesto eylemleri genç işçilerden, öğrencilerden, küçük esnaftan ve radikalleşmiş olan en alt kademedeki mollalardan doğmaktadır ve dini hiyerarşinin üst kademesinin büyük kesimi de bu halk yığınlarının baskısı sonucu rejim ile aralarındaki bağları koparmışlardır. Gerçekten kısa bir süre önce Ayetullah Humeyni'nin yürekli çıkışlarını destekleyen yüksek din görevlileri pek azdı. Bugün durum değişmiştir.

İktisadi bakımdan halkı ezen, siyasal bakımdan onu köleleştiren, kültürel bakımdan onu horlayan bir modernleşme karşısında, rejimin ve egemen sınıfların her ne pahasına olursa olsun batılılaşma tutkusu ve ulusal kültürün açıkça küçümsenmesi karşısında, halkı oluşturan sınıflar kendi öz kültürlerine, yani tarih boyunca yabancının zulmüne karşı ulusal direnişin dayanak noktası olan Şii'liğe sarılıyorlar. Bu kendi benliğine sahip çıkma özlemi kentlerdeki ayaklanmaların batılılaşmanın üç ayrı boyutunu teşkil eden simgeleri niçin hedef aldığını açıklar. Bu simgeler şunlardır: Bankalar, tek parti büroları, ve sinemalar. Burada sinemalarla ilgili olarak belirtelim ki son Abadan faciasına kadar saldırıya uğrayan ya da yakılan birçok sinema olmasına karşın hiç insan kaybı olmamıştır. Bu da Abadan olayının bir provakasyon olduğu yolundaki görüşü güçlendiren birşeydir. Daha derinlere inersek, bu ulusal kimliği arayış dine bağlılığın güçlenmesini de açıklar. Bununla birlikte bu kollektif eylem ve tutumların anlamı konusunda yanılmamak gerekir. Bu hareket bir geçmişe dönüş özlemi olarak değerlendirilmemelidir, her ne kadar bazı toplumsal tabakaların duymakta olduğu geçmiş hasreti hareketen bu amaçla yararlanmaya çalışıyorsa da ve yararlanıyorsa da. Bu halk hareketi daha çok bu geçmiş ile yeni ulusal kimlik ile İran'a son çeyrek yüzyıl içinde dayatılmış olandan bambaşka bir gelişme perspektifini birbirine bağlama özlemini ifade eder.

Şii'liğin son yıllarda özellikle aydın tabakalar içinde gösterdiği iç gelişme bir bakıma halkın özlemlerini dile getirmektedir. Bunda "Marksist İslamcı" eğilim, rejimin bu konuda büyük gürültü koparmasına karşın, anlamlı olmakla birlikte ancak bir azınlık hareketidir. Asıl ve başlıca akım tümüyle İslamcı nitelik taşır. İktidarın dinsel aygıtı sömürülen ve ezilen sınıflardan koparmak istemesine karşılık Şii'lik, emekçi sınıflarla bütünleşmek istiyor ve onu halktan ayırarak aforoz edilen bir rejimin stratejisine olanak sağlayan her şeyi İslamlığa aykırı olarak reddediyor.

Bugün herşey çözülme durumundadır. Emekçi sınıflar arasında yalnızca köylülük halâ hareketsiz kalıyor. Toprak reformunun ertesi günü rejim bir müttefik olarak köylülüğü yanına alabilirdi. Ama bu rejim ancak köylüyü pazar ve tefecilik tarafından daha da yoğun bir sömürüye teslim etmek için onu feodal ilişkilerden kurtarmıştır; Köylünün mülksüzleştirilmesi doğrudan doğruya ya da sulama kaynaklarının kurutulması gibi dolaylı yollardan olmuştur. Bu bakımdan köylülüğün hareketsizliği ancak geçici olabilir. 1962-63 yıllarında iktidarın ezdiği (ve kamuoyundan dikkatle gizlediği) büyük köylü ayaklanmaları halâ anılardadır.

ORDU NE YAPACAK?

Öte yandan, dün rejimce desteklenerek refaha ulaşmış olan ve bu yüzden gerçekleri göremez duruma düşmüş bulunan yeni orta sınıflar bunalım yüzünden emekçi sınıflarla dayanışmalarını yeniden keşfetmektedirler. Batılılaşmış aydınlar, ki bunların rejime meydan okuyuşu bundan bir yıl önce ideolojik ve politik bir bunalım doğurmuştu, artık dinsel aygıtla bir ittifaktan yanadırlar. Egemen sınıflar ve özellikle bürokrasi pusuya yatmış, son dakikada muhalefete avanslar ileri sürerek kendisi için garantiler sağlamaya çalışıyor (başbakanın herkesi kendi kampına seçmeye çağırması bu yüzdendir).

Muhalefetin (hiç değilse illegal olmayan muhalefetin) başlıca siyasal örgütü olan Ulusal Cephe'nin radikalleşmesi halk yığınlarının baskısı yüzündendir. Ulusal Cephe artık iktisadi politikanın tümüyle değiştirilmesini ve Amerikan emperyalizmi ile bağımsızlık ilişkilerine son verilmesini istiyor.

Ama son 25 yıl içinde ezilen sınıfların durumunun derin değişikliklere uğramasına karşılık bu sınıfların sınıf mücadelesinin ve devletin keyfi yönetiminin çetin eğitiminden geçerek bugün her zamankinden fazla seferber duruma geçmiş olmalarına karşılık, kendisine belirli bir görev saptanmış olan ordu bunalımın çözümünün temel kilitlerinden biridir. İran ordusu 1 milyonluk kuvvetleriyle (yarı askeri bir kuvvet olarak aşiretlerin ortadan kalkması ve tüccar, esnaf, işçi örgütleri gibi özerk sosyal kuvvetlerin bulunmaması yüzünden) ülkede güçlü bir biçimde örgütlenmiş olan biricik toplumsal güçtür. Bu ordu, SAVAK'ın gözetim şebekeleriyle ve kumanda yerlerine yerleştirilmiş sözde emekli olan subayları ile, dini örgütlerden sanayi kurumlarına kadar tüm aygıtları denetim altında tutabilmektedir. Halk hareketlerinin bastırılmasında geçmişte kasıtlı olarak bu orduya sorumluluklar yüklenmiş olduğundan rejime bağlılığı sağlanmıştır. Üstelik ordu silah ikmali bakımından, bu silahların kullanımı bakımından (İran'da 40 bin Amerikalı danışman vardır) ve petrol gelirinin yarısını tükettiğine göre gücünün kaynağı bakımından ABD'ne bağımlı durumdadır.

Bununla birlikte bu orduyu hiç bir yarığı olmayan bir bütün saymak belki de yanlış olur. Son aylarda birçok emirlere uymama durumları olmuştur, Amerikan danışmanlarının varlığı tepkilere yol açmaktadır, iktisadi bunalım orta ve ast rütbedeki kadroların gelirlerini etkilemektedir ve huzursuzluklara yol açmaktadır. Üstelik iktidarın din düşmanı tutumu saptandığında kolaylıkla hazmedilmemektedir.

GERİLİMİN KAYNAĞI

Eğer askeri blok birliğini koruyabilirse, bugünkü durum kaçınılmaz olan bir kargaşalık döneminden sonra bir askeri dikta rejimine varabilir. Şah kendi yönetimini haklı göstermek için bu tehdidi savurmuştur. Bu çözülmekte olan bugünkü rejimin başlıca karakterlerinin daha yoğun bir biçimde sürmesi demektir: yani tedhişin artması bugünkü kaderi kesinlikle ordunun tutumuna bağlı bulunan bugünkü Şah ile ya da onsuz toplumun askerileştirilmesinin sürdürülmesi.

Eğer buna karşılık, halkçı güçlerin baskısı ve aydın sınıfların ideolojik atılımı sonucu askeri blok dağıtılabilir ve başka çözümler olanaklıdır. Bunlardan en mümkün görüleni, en kısa bir zaman içinde bir "liberal" çözüm olabilir, yani hukuk devletine dönüşle birlikte petrol gelirinin daha adil bir biçimde dağıtımı ve yolsuzluklara karşı kararlı bir mücadele, asker sayısının azaltılması ve emekçi sınıfların hayat standardını yükseltirken orta sınıfların gelir düzeyini koruyabilecek biçimde askeri harcamaların, özellikle silah ve teçhizat için yapılan harcamaların önemli ölçüde kısılması.

Besbelli ki bu çözüm de geçici nitelik taşır ve daha sonraki gelişmelere açıktır.

İran'daki son kabine değişikliği ve Amuzegar'ın yerine Şerif İmami'nin başbakan yapılması gibi üstün körü tamirat niteliğindeki değişiklikler İran'ın iktisadi sorunlarını çözümleyemez. Çünkü her şeyden önce bu yoldan İran'ın bir hammadde ihraçatcısı ve sanayi ürünü ithalatçısı olarak kronik borçlanma durumuna neden olan mekanizmanın ortadan kaldırılması burada söz konusu değildir. Ve hele bu kabine değişikliği 20 yıl içinde petrol kaynaklarını tüketecek olan ve petrol rantının tüketimine dayanan tarımının ve sanayiinin yetersiz bulunduğu İran'ın geleceği sorununu çözümlememektedir.

Pierre Vieille
"Afrique-Asie" Sayı: 168-169

Devrimci Militan

3. SAYI ÇIKTI

İSTEME ADRESİ: TİCARETHANE SK. 12/7-A
SULTANAHMET - İSTANBUL

Pinochet Faşizmi 5. Yılında

Eli kanlı amerikancı faşist yönetiminin Şili'ye çöreklenişi beşinci yılını doldurdu. 11. Eylül. 1973'de ABD emperyalizminin tezgahladığı faşist darbe, satılmış Şili'li generaller tarafından yerine getirildi. Ve seçimle iş başına gelmiş Başkan Salvador Allende, başkanlık sarayındaki silahlı direnişi sırasında arkadaşlarıyla katledildi. Böylece Şili Halk Birliği Hükümeti, Kissinger başta olmak üzere CİA tarafından planlanan bir darbeyle devrildi, faşist Pinochet yönetimi emkçi Şili halkına kan kusturmaya başladı. Başkanlık Sarayının havadan bombalanmasıyla sonuçlanan faşist darbe, katliamlarla, işkencelerle onbinlerce Şili'li yurtseverin canına kıydı. Şili'de işçi ve emekçilerin yaşam koşullarındaki bozulma her bakımdan dayanılmaz boyutlara vardı.

1969'da kurulan ve Komünist Partisi, Sosyalist Parti, Sol Hıristiyanlar, Birleşik Halk Eylemi, Radikal Parti ve Bağımsız Halk Eylemi Partisinden oluşan Şili Halk Birliği Koalisyonu, 1970 yılı Başkanlık Seçimlerinde Allende'yi destekliyerek başa geçirmişti. Parlamentodaki gerici partilerin çoğunluğuna karşın, başkanın ağırlığı ile bağımsızlık ve demokrasi yolunda bir dizi köklü dönüşüm gerçekleştirildi. ABD emperyalizminin denetimindeki bakır ve demir madenleri devletleştirildi. İşbirlikçi Burjuvazinin elindeki büyük işletmeler ve bankalar millileştirildi. İç ve dış ticaret devlet eline toplanarak bir devlet sektörü oluşturuldu. Büyük çiftliklere, Latifundialara el kondu, pek köklü olmasa da toprak reformuna el atıldı, köylüye eski yönetimlerden daha yaygın bir biçimde toprak dağıtıldı ve kooperatifleşme desteklendi. Gelir dağılımında da halk yararına düzenlemeler yapıldı.

İşçi ücretlerinde yüzde 35 oranında artış sağlandı, yüzde 30-40 arasındaki enflasyon yüzde 20'lere indirildi. Dış politikada bağlantısız bir yol izlendi, ve sosyalist ülkelerle yakın ilişkiler kuruldu.

Bu ve benzeri değişikler hükümetin halk desteğini güçlendirmişti. 1971 Belediye Seçimlerinde Halk Birliği, oyların yüzde 50,9'unu aldı. Emperyalist ablukanın ve işbirlikçi baltalamanın yoğunlaştığı 1973 Parlamento seçimlerinde dahi Halk Birliğinin oyları yüzde 44 gibi Şili tarihinde görülmemiş bir düzeye erişti. Fakat bütün bunlar bağımsızlık ve demokrasi cephesinin Şili'de iktidarda kalmasına yetmedi. Çünkü hem Başkan Allende, hem de marksist-leninist bir çizgi izlediğini iddia eden Komünist Partisi, sosyalizme barışçı geçişin ihayalleriyle oyalandı.

Oysa ABD emperyalizmi başından beri Allende Yönetimini devirmek için tüm olanaklarını seferber etmişti. CİA'nın çalışmalarını yöneten Kissinger başta İTT gibi çok uluslu şirketlerin aktif desteğiyle harekete geçti. ABD tekellerinin Şili'de bir milyar doları aşan yatırımları vardı. Bakır üretiminin yüzde 90'nı, kimya sanayiinin yüzde 80'i, metal sanayiinin yüzde 50'si, gıda sanayiinin yüzde 43'ü yabancı şirketlerin denetimindeydi. Bunları geriye almak gerekiyordu. 1971 yılının başından beri ABD ve diğer emperyalist ülkeler Şili'nin tüm kredi olanaklarını engellediler. ABD zoru ile ekonominin başlıca dayanağı olan bakır geliri yabancı bankalarda bloke edilerek Şili'ye 300 milyon dolar zarar verildi. Ekonomik ablukaya paralel olarak CİA ve Şili Patron Sendikası, işbirlikçi sınıf ve tabakaları, sağcı partileri, gerici büyük bürokrasiyi ve çeşitli küçük burjuva katmanları harekete geçirdi, Halk Birliği Hükümetine karşı ekonomik, politik alanlarda yoğun bir yıpratma savaşına girişti, faşist çetelere cinayetler işletti, sabotajlar yaptırdı, faşist darbe girişimlerinde bulundu.

Sonunda ABD ve Panama'daki anti-gerilla okullarında yetiştirilmiş satılık subaylar ve generallerle ele geçirilmiş olan Şili Ordusu, bağımsızlık ve demokrasi hareketini kanla boğdu. 11 Eylül 1973'de Şili toprağına yerleşen faşizm bugüne kadar 25 bin yurtseveri katliamdan geçirdi, işkencede öldürdü. İlan edilen sıkıyönetim ile parlamento dağıtıldı, tüm siyasal partiler kapatıldı. Öyle ki bundan faşizme destek olan Hıristiyan Demokrat Partisi bile kurtulamadı. Komünistlerin egemen olduğu Genel-İş Sendikaları Birliği kapatıldı, sendikal hakların tümü yasaklandı. Grevcilere ölüm cezası uygulandı. İş Kanunu ve Sosyal Sigorta yasaları kaldırıldı. Çalışma saatleri artırıldı. 200 bin kişi siyasal eğilimleri yüzünden işten atıldı. Ücretler donduruldu, fiyatlar alabildiğine arttı. Sadece ekmek fiyatı bir yıl içinde 20 misli artırıldı. Halk Birliğinin kamulaştırdığı topraklar ile yabancı ve yerli şirketler eski sahiplerine geri verildi. Bakır şirketlerine tazminat ödenmesi kararı alındı. Amerikancı Pinochet faşizminin bütün bu uygulamaları karşısında emperyalizm ekonomik ablukayı kaldırdı ve krediler ile sözde yardımlar Şili'ye tekrar gelmeye başladı.

Fakat faşist cunta Şili ekonomisini ve sosyal hayatını kendi olanakları ölçüsünde dahi istikrara kavuşturamadı. Halk Birliğinin yurt dışında ve Şili'de yürüttüğü örgütlenme çalışmaları sonunda Hıristiyan Demokratlarla bile önemli ilişkiler kurulabildi ve cunta tüm dünyada tecrit edildi. Kanlı faşist rejim şu anda görünürdeki birtakım değişikliklerle itibarını arttırmaya ve ömrünü uzatmaya çalışmakta. Fakat son zamanlarda Pinochet ile Allende'yi Başkanlık Sarayında bombalıyan Hava Kuvvetleri Generali Leigh arasındaki gelişen çatışma, faşist yönetimi iyice zayıflattı. Bu General, Pinochet tarafından görevinden alındı. Güney Amerika'da bile iyice tecrit olan askeri cunta son zamanlarda ABD'den de eski yardımları sağlıyamaz duruma düşmüş bulunuyor. Zengin mücadele geleneğine sahip olan Şili işçi ve emekçi sınıfları er geç bu kokuşmuş rejimi devirecektir. Ama kanlı Şili deneyi tüm insanlık için sosyal mücadele alanında unutulmaz bir ders olarak kalacaktır.

ŞİLİ DENEYİNİN BİR KEZ DAHA ÖĞRETTİĞİ

1973 yılında dünya, Şili deneyini büyük bir ilgi ile izledi. Burjuva demokratik yoldan iktidara gelmiş olan Allanda başarılı olacak ve böylece ilk kez barışçı yoldan sosyalizme geçilecek miydi? Yoksa Marksizm-Leninizmin öğretisi bir kez daha doğrulanacak, emperyalizm ve uşakları Şilinin demokratik güçlerini altedecekler miydi.

Tarih Leninizmin öğretisini bir kez daha doğruladı. Emperyalizm ve işbirlikçileri burjuva parlamenter demokrasiyi kendi partileri için tanıyorlar, fakat parlementer yoldan işçi sınıfı partisi ve müttefikleri iktidara geçti mi burjuva kanunları, kurumları, kuralları bir yana itiliyor, emekçi sınıflar iktidarını kanla boğmak için faşist komple göndeme getiriliyor. Ve böylece bir defa daha burjuvazinin demokrasi maskesi düşüyor burjuva diktatörlüğünün en kanlı biçimi ile faşist yüzü ortaya çıkıyor. Tarihte defalarca tekrarlanmış bu toplumsal gerçeği bilimsel sosyalizm çok önceden saptamış ve kanun haline getirmiştir egemen sınıflar ezilen sınıflara iktidarı demokratik yollarla teslim etmezler.

Fakat son çeyrek yüzyılda revizyonistler, gelişmiş kapitalist ülkelerde proleterya ve müttefiklerin şiddete baş vurmadan, barışçı yoldan burjuva iktidarını alaşağı ederek sosyalizme geçilebileceğinin teorilerini geliştirdiler. Bizde de sağ oportonistler hem de bizim ülkemiz için bunun ideologluğunu sürdürmeye çalıştılar.

Bu tartışmalar sürerken, emperyalist sistem içinde sömürülen bir ülke olan Şili, hemde ABD emperyalizminin arka bahçesi Güney Amerika'da bir ülke olarak barışçı geçiş hayalleri için hiç te uygun bir konumda değildi. Çevresindeki ülkelerin hemen tümünde CİA patenli faşist darbeler tezgâhlanıp duruyordu. Hernekadar Şilinin, komşularına benzemiyen bir yanı vardı; Bu ülke 40 yıl gibi uzun bir burjuva parlamenter geçmişe sahip bulunuyordu. Ve bu uzun parlementer mücadele döneminde Şili ordusu genellikle tarafsızlığını korumuştu. Ama dünya jandarması ABD emperyalizmi, parlamenter geçmişi de orduyu da tanımadı; hem Şili'deki ekonomik çıkarlarını korumak için, hem de, belki daha da nemlisi, diğer ülkelere bir örnek olmasını engellemek için, Şili demokrasisini ezerek faşizm kurdu. Böylece Washington, barışçı geçiş hayalleri taşıyan Batı Avrupa işçi sınıfı hareketlerine de gözdağı vermiş oluyordu.

Lenin, eğemen sınıfların şiddeti karşısında devrimci şiddeti genel bir ilke olarak zorunlu görmüştü. Ama bunun yanında özel durumlarda devrimci şiddete başvurmadan da barışçıl biçimlerde burjuvazi'den iktidarı devralacak proleterya devrimcilerinin görülebileceğini de yazmıştır. Ancak bunun özel koşulları vardır. Büyük ve güçlü bir ülkede burjuva iktidarını devirdikten sonra proletarya diktatörlüğünün kurulduğu bir dönemde, çevredeki bazı küçük ve güçsüz ülkelerde, burjuvazinin o ülkenin proletaryasına silahını çekemez duruma düşmesi karşısında, sosyalizme barışçıl geçişin olanaklarından sözedilebilir. Gerçekte bu durumda bile büyük ülkenin proletarya diktatörlüğünün gücünden gelen dolaylı bir baskı söz konusudur ve ancak bu koşullarda barışçıl geçişin olanakları doğabilmektedir. Yani sosyalizme barışçı geçiş çağımızda genel bir ilke haline getirilemez, bu ancak özel durumlarda ortaya çıkabilecek istisnai bir durumdur.

Bu demektir ki özellikle emperyalist sistem içinde kalan Şili gibi bağımlı ülkelerde, o ülkedeki öznel durumlara rağmen barışçıl geçiş koşulları yoktu ve olamazdı.

Salvedor Allende, Marksizmi benimsemiş büyük bir yurtseverdi ve emekçi sınıfların davasında kahramanca ölmesini bildi. Fakat barışçıl geçişin olanaklarını Şili'de denerken hayalciliğe düştü. Bu hayalciliğe sadece Allende düşmedi. Marksist-Leninist bir programla halk birliğini en sorumlu olması gereken üyesi Şili Kominist Partisi de düştü. 1969'da Şili Kominist Partisi, 14. Kongresinde, ülkesindeki koşulların silahsız bir devrime elverişli olduğuna karar vermiştir. Herne kadar bu kongre kararında barışçı geçiş durumu mutlaklaştırılmamaya çalışılıyor ve devrim sürecinde farklı aşamalarında farklı mücadele biçimlerinin gündeme gelebileceği de kabul ediliyor ise de esas saptama barışçıl geçiş üzerinde idi.

Ayni yıl ŞKP'nin de çabaları ile halk birliği adındaki cephe kuruldu ve tüm ülkede 15.000 kadar halk birliği komitesi oluşturdu bir yıl sonra halk birliği iktidara gelince bu komitelerin sayısı büyük ölçüde arttı ve iktidarın aktif sosyal tabanını oluşturdu. Fakat iktidara gelmek yetmedi, devrimci kazanımları korumak için ardarda fırsatlar kaçırıldı.

1977 yılında Şili Kominist Partisi Merkez Komitesi yaptığı değerlendirmede partinin işlediği iki büyük hataya şöyle işaret ediyor:

"Partimiz iktidarın kısmen ele geçirilmesi ve halk hükümetinin ilk çatışmaları sırasında doğru bir siyasal çizgi izlemiştir. Fakat iktidarı tümüyle ele geçirmek ve sosyalizme fiilen erişmek için bir devrim aşamasından diğerine geçme konusundaki doğrultumuzun açık olmadığı şimdi iyice anlaşılmıştır. Partimiz, ikinci olarak uygun bir askeri siyaset saptayamamıştır. Her ne kadar partimiz 1963 yılındanberi, üyelerini askeri sorunlar ile ilgili eğitime, halk tarafından yaratılacağına kesin inandığımız halk hükümetinin savunulmasına yarıyacak bazı silhları sağlama çalışmalarına girişmiştir. Ama bütün bu çalışmaların yetersiz olduğu bellidir." ŞKP, bunun dışında kendilerinin hareket ile ordu arasındaki ilişkileri sürekli bir biçimde geliştiremediklerini, düşmanın ise bu konuda gizli açık sürekli çalıştığını ve Halk Birliği Hükümetine karşı yoğun bir iftira kampanyası ile orduyu etkilediğini belirtiyor.

İşçi sınıfı ve müttefikleri seçimle işbaşına gelip kısmen iktidara yerleştikten sonra ve devlet organlarında belli mevziler kazanınca kısmen örgütlenmiş halk kitlelerinin atılımı ile yeni bir güç yaratmayı başaramadı. 1971-73 yıllarında devrimci durumun yükseldiği, karşı devrimci güçlerin ittifakı olanaksız hale geldiği tarihi dönemler değerlendirilemedi ve karşı devrim kapıya gelip dayandı, Şili'yi kana buladı.

Şili işçi sınıfı ve diğer emekçi sınıflar bu kanlı deneyden gereken dersi çıkartmasını bilecek ve Amerikancı faşist yönetimi ergeç aşağı edecektir.

TÜRKİYE VE BULGARİSTAN'DA

9 Eylül

Dokuz Eylül bayram günüdür. Hem Türkiye halkı için, hem Bulgaristan halkı için. 1922 yılının eylül ayının dokuzunda dişini tırnağına katarak ulusal bağımsızlığı için savaşan Türkiye halkı emperyalizme karşı savaşını yengi ile sonuçlandırıyordu. Türkiye'nin devlet olarak varlığına son vermeyi kararlaştırmış olan emperyalizmin maşası Başkumandanın "Ordular İlk Hedefiniz Akdenizdir" emri yerine getirilmiş oluyordu. Yunan askerleri bozgun halinde İzmir'e vardıklarında limanda İngiliz, Amerikan ve Fransız savaş gemileri vardı. Demir almaya hazır emperyalist ülkelerin bandırasını taşıyan şilepler de vardı. Bunlar canlarını kurtarmak için körfezin sularına atlayan Yunan askerlerine el uzatmadılar. Boğulmalarına seyirci kaldılar. Oysa ayı emperyalistler 1919'da Yunan ordusu Anadoluya ilk ayak bastığı zaman onları taşımış, uğurlamış ve sırtlarını sıvazlamıştı. İki kardeş halkı birbirine kırdıran emperyalizm Yunan bozgunu karşısında artık yeni plânlar peşindeydi. Ve dün kullandıklarını ölüme terkediyorlardı.

9 Eylülden çıkaracağımız dersler var: Birincisi, bağımsızlığı uğruna savaşan bir halkın en ters koşullarda bile yenilemiyeceğidir. İkincisi, emperyalizmin yüzyıllar boyu yanyana yaşamış halkları birbirine kırdırarak sömürüsünü sürdürme politikasına alet olanların sonunun kötü olacağıdır.

9 Eylül, Bulgaristan halkının da bayram günüdür, dedik. 1944 yılının eylül ayının dokuzunda Sovyet ordusu Bulgaristan'ın kuzey sınırına varmıştı. Tunayı aşmaya başlamıştı. Alman ordusu yenilmiş olarak hızla Balkanları terketmekteydi. O gün Bulgaristan dağlarında da savaş bo-

ile Kızılordu askerleri kucaklaştılar. Bulgaristan kurtulmuştu. Onun için 9 Eylül Bulgarların da bayramıdır.

Dokuz eylül Türkiye' halkına da, Bulgaristan halkına da kutlu olsun!.

yunca Alman işgalcilerine ve onların kuklası faşist hükümete karşı savaşmış olan Bulgar çeteciler dağdan indiler, kentleri kasabaları kurtardılar. İzleyen günlerde Bulgaristan halkı kurtarıcı bildiği Sovyet ordusunu bağrına bastı. Çeteciler

Rant Üzerine

(Baştarafı 16. sayfada)

rulan tekeldir. Bu rantın kaynağı doğrudan doğruya toprak değildir. Diferansiyel rant elde etmeyi olanak içine alan üç etken vardır: 1— çeşitli topraklar arasındaki verimlilik farkları, 2— pazarla olan ilişkisi bakımından topraklar arasındaki konum (uzaklık yakınlık) farkları, 3— toprağa yatırılan ek sermayeden sağlanan üretkenlik farkları (yani gübreleme, çalışma yöntemlerini geliştirme, modern teknik vb. bu üçüncü etken içindedir).

Toprak özel mülkiyetinden gelen tekel ise mutlak rantın kaynağını oluşturur. Kapitalist, toprağı kullanmak için toprak sahibine gereken ödemeyi yapmadığı takdirde toprağı işleyemez, üretim hazırlığına girişemez. Daha önce de belirttiğimiz gibi toprak sahibinin, özel mülkiyetinden doğan bir hakla, toprak üzerinde yaratılacak artı-değerden peşin olarak aldığı bu haraca (kira olarak peşinen el koyduğu ek artı-değere) mutlak rant denir.

Bir doğa vergisi olup bir emek ürünü olmayan toprağın, değeri olmamak gerekir. Ama kapitalist düzende toprak alınır satılır bir meta haline gelmiştir. Ve tarımsal toprağın yani tarlanın fiyatını, belirleyen şey o tarlanın yıllık geliri (yani rant) ve bankaların ikrazalara yani borç verilen paralara verdikleri faizin oranıdır. Tarla sahibi satışta, tarlasının yıllık gelirini, yani ondan elde edeceği rantı ve tarlayı elden çıkarıp da karşılığı olan parayı bankaya koyduğu takdirde, cari faiz oranına göre yılda elde edeceği kazancı hesaplıyacaktır. Yani yılda rant olarak 1 milyon elde ediyorsa, banka faizi olarak da 1 milyon gelir getirecek bir fiyat biçecektir tarlasına. Demek ki toprağın fiyatı sermayeleşmiş renttir. Yani faiz şeklinde gelir getiren sermayeye dönüştürülmüş bir renttir. Şu halde rant büyüdükçe toprağın fiyatı artar. İkrazlar yani bankalara yatırılan sermayeler azaldıkça, dolayısıyla faiz oranı yükseldikçe gene toprakların fiyatı artar.

Toprağın özel mülkiyeti sanayi sermayelerinin tarıma serbestçe aktarılmasına engel olur. Kapitalist kiracının tarıma ek sermaye yatırmasını engeller, çünkü bunlar kira mukavelesi bitiminde toprak sahibinde kalır. Toprağın özel mülk[illegible] tici güçlerin gelişmesini de engeller. [illegible] toprak özel mülkiyeti karşısındaki tutum[illegible] ka bir yazıda ele alacağız.

Hareketimizin
Özeleştirisi

TKP'NİN
TARİHSEL
KONUMU

EMEKÇİ YAYINLARI

İSTEME ADRESİ: TİCARETHANE SK. 12/7 A
SULTANAHMET — İSTANBUL

TERİMLER-KAVRAMLAR

RANT ÜZERİNE

Marksizm-leninizm, kapitalist düzende rant konusu işlerken ücretli emeğin sömürülmesi üzerine kurulmuş bir kapitalist tarımın varlığını göz önünde bulundururlar ve toprak sahibi ile o toprağı toprak sahibinden kiralayarak işleten kapitalistin birbirlerinden ayrı kişiler olduklarını varsayarlar.

Kapitalist tarımda toprak sahibinin kendisi, kendi toprağıyla uğraşmaz. Beri yanda sermayesini toprağa yatırmaya istekli kapitalist vardır. Toprak sahibi toprağını kapitaliste kiraya verir. Kapitalist abu toprkta çalışacak işçileri, yani gündelikçi tarım ücretlilerini tutar. Bu işçiler toprak üzerindeki çalışmalarıyla bir artı-değer yaratırlar. Bu artı-değer o toprağı kiralamış olan kapitalist kiracının eline gider. Kiracı kapitalist bu artı-değeri ikiye ayırır. Artı-değerin bir bölümünü kendine alakoyar. Bu ortalama kâr oranına eşdeğerdir. Yani yatırdığı sermaye ve yaptığı masraflara göre ortalama sayılan bir kâr eşdeğerinde bir bölüm artı-değer kendinde kalır. Bildiğimiz gibi kapitalist işletme kârı hiç bir zaman ortalama kârla sınırlı değildir. Emek-gücünün yarattığı artı-değer ortalama itibar edilen kârı aşar. Bu fazladan kâr bölümü ise toprak sahibine verilen miktarı oluşturur Toprağın kira mukavelesinde bu hesaplar üzerinde oluşmuş belirli rayice göre fiyat saptanmıştır. Bütün bu hesaplamalar, işlemler, geçerli kurallar toplumsal çaptadır. Elbette ki bazı yerde toprağın daha ucuza kiralandığı ve artı-değerin daha daha büyük payını kiracı kapitalistin aldığı ya da bunun tersi bir durum meydana geldiği olasıdır. Ama ayrı durumlar geneli bozmaz. Toplumsal planda kapitalist payı ve toprak sahibi payı böyle oluşur. İşte artı-değerin bu toprak sahibine verilen fazladan kâr bölümü toprak rantını oluşturur. Toprak sahibine toprak rantını sağlayan şey o kişinin (ya da kişilerin) toprağın sahibi olmaları ve toprağın kullanımının sadece bu kişinin (ya da kişilerin) iznine bağlı olmasıdır. Demek ki böylece toprak rantı, toprak özel mülkiyeti tarafından gerçekleştirilen bir ekonomik şekildir.

Feodal düzende de toprak rantı vardır, ancak kapitalist düzendeki rant feodal ranttan farklıdır. Feodal düzende toprak rantı emek olarak, yani emekçinin toprak sahibi hesabına angarya çalışması biçiminde, ayni olarak, yani emekçinin üründen toprak sahibine, toplumda kurulu ilişkilere uygun, belli bir pay ayırması biçiminde ya da para rant olarak temsil edilir. Her ne şekilde olursa olsun feodal düzenin başlıca iki sınıfı, yani toprak sahibi ile toprağa bağlı serfler arasındaki üretim ilişkilerini ifade eder. Kapitalist düzende ise toprak rantı üç sınıf arasındaki üretim ilişkilerini ifade eder. Bu üç sınıf, açıkladığımız gibi, toprak sahibi, kiracı kapitalist ve toprak ücretlileridir. Feodal rantta artı-değerin yarattığı artı-ürünün tamamı toprak sahibine gider. Kapitalist düzende ise toprakta yaratılan artı-değer rant ve kâr olarak toprak sahibi ile kapitalist arasında paylaşılır. Toprak sahibi, sermayesini tarıma yatıran kapitalisten ek artı-değeri yani ortalama kâr üzerindeki fazla artı-değeri, kira adı altında peşin almak suretiyle bu fazlaya el koymuş olur.

Rant biçimlerini, yani **diferansiyel rant** ile mutlak rantı birbirinden ayırmak gerekir.

Sanayide bir metanın değeri ve üretim fiyatı, ortalama üretim koşullarınca belirlenir. Yani toplumsal çapta ortalama koşullar üretim fiyatını ve metanın değerini belirler. Tarımda ise durum değişiktir. Tarımda, tarım ürünlerinin fiyatı ortalama üretim koşullarıyla değil, en verimsiz topraklarda yapılan üretim koşullarınca belirlenir. Böylece daha verimli ve iyi verimli toprakları kiralayan kiracılar, elverişsiz toprakları kiralayanlardan daha kazançlı bir durumda bulunurlar. Diferansiyel rant ortalama kârın da üstünde, fazladan kârdır ve verimsiz topraklara göre daha elverişli durumda bulunan işletmelerden elde edilir. Bunun kaynağı, işletme konusu olarak toprak üzerinde ku-

(Devamı 15. sayfada)